

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Нестерова О.Ю. _ _

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія права»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	033 Філософія
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма.....	Філософія
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю.....	Іспит
Термін викладання	1-й семестр (1,2 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: професор Халапсіс Олексій Владиславович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДПУ»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія права» для бакалаврів спеціальності 033 «Філософія» / Халапсіс О.В., Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 14 с.

Розробник:

– Халапсіс Олексій Владиславович – професор, доктор філософських наук, професор кафедри філософії і педагогіки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 033 Філософія (протокол № 1 від 30.08.2024).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	4
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
5.1 Шкали	7
5.2 Засоби та процедури	8
5.3 Критерії	9
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – сформувати філософський підхід до усвідомлення феномену права, його смислу та значення у житті суспільства; визначити методологію філософсько-правового аналізу правових явищ, ознайомитись із класичними та сучасними філософсько-правовими концепціями.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН 1	Володіти філософською методологією пізнання державно-правових явищ, розуміти співвідношення між природним і позитивним правом, правом і законом
ДРН 2	Критично оцінювати правову дійсність, соціальні процеси, політичні, економічні, культурні, соціально-психологічні явища та події, керуючись основними цінностями сучасного цивілізованого суспільства, такими як справедливість, гуманізм, свобода, істина
ДРН 3	Самостійно аналізувати факти, явища і процеси правової реальності у їх діалектичному зв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі та в країні

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
Лекційні	60	14	46	-	-	-	-
Практичні	60	26	34	-	-	-	-
Лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	40	80	-	-	-	-

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифр ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, годин
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН 1	1. Предмет і метод філософії права. Основні типи праворозуміння. Предмет курсу «філософія права». Співвідношення філософії права, правознавства, теорії права і загального вчення про державу.	6

Шифр ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, годин
	<p>Виникнення терміну «філософія права» і наука філософії права. Етимологія слова «право» в європейських мовах. Визначення і основні ознаки права.</p> <p>Основні типи праворозуміння: легістський (правовий позитивізм) та природноправовий (юснатуралізм).</p>	
ДРН 1 ДРН 2	<p>2. Форми існування права: норми, правила, закон</p> <p>Право як підкорення поведінки людей правилам.</p> <p>Поняття норми і нормативності.</p> <p>Правило і закон. Правова норма і юридичний закон.</p>	6
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3	<p>3. Сутність та поняття права. Правовий синтез рівності, свободи і справедливості.</p> <p>Принцип каузальності та практичній необхідності. Принцип покладання відповідальності (imputatio).</p> <p>Право як свобода і право як рівність.</p> <p>Право як справедливість. Види справедливості.</p>	6
ДРН 1 ДРН 2	<p>4. Право і мораль</p> <p>Вчення про право І.Канта. Співвідношення між правом і мораллю за Кантом.</p> <p>Співвідношення між правом і мораллю за Вол. Соловйовим.</p> <p>Відмінність між правом і мораллю. Автономність і гетерономність права і моралі.</p> <p>Принцип морального ставлення до покарання. Ретрибутивізм і консеквенціалізм.</p> <p>Проблема смертної кари.</p> <p>Межі права (The Limits of Law). Юридичний моралізм та юридичний патерналізм.</p>	6
ДРН 1	<p>5. Правовий позитивізм: нейтральне щодо моралі право</p> <p>Базові принципи і основні форми правового позитивізму.</p> <p>Правовий позитивізм Джона Остіна: право як наказ суверена.</p> <p>Проект чистого правознавства Ганса Кельзена.</p> <p>Проект правового позитивізму Герберта Ліонеля Гарта.</p> <p>Правила і загальні принципи права за Рональдом Дворкіним.</p> <p>Іманентна критика правового позитивізму: мораль права Лона Фуллера.</p>	6
ДРН 1	<p>6. Природне право: традиція і сучасність</p> <p>Поняття природного права.</p> <p>Класичні формулювання природного права: Арістотель, стоїки, Цицерон, Августин, Фома Аквінський.</p> <p>Модерний образ філософії права: Г. Гроцій, Т. Гоббс, Б. Спіноза, Дж. Локк, Хр. Вольф. Розуміння природного права в німецькому ідеалізмі.</p> <p>Відродження природно-правової теорії на межі XIX–XX ст.</p>	6

Шифр ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, годин
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3	<p>7. Природне право і позитивне право. Права людини і права громадянина</p> <p>Поняття «природне право» та «позитивне право» та їх співвідношення згідно юридичного позитивізму і природноправової теорії.</p> <p>Філософсько-правове та юридичне розрізнення права, норми та закону.</p> <p>Поняття прав людини та прав громадянина. Три покоління (три групи) прав людини.</p> <p>Права людини і колективні права. Проблема прав меншин. Позитивна та зворотна дискримінація.</p> <p>Міжнародне право в царині захисту прав людини.</p>	6
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3	<p>8. Право і закон. Філософсько-правові концепції співвідношення права і держави. Поняття правової держави</p> <p>Природне право і Конституція. Конституція як особливий тип політико-правового документу. Філософські проблеми конституційного права</p> <p>Формування теорії правової держави (І.Кант. Б.Кістяковський)</p> <p>Принципи та механізми правової держави.</p> <p>Принципи та механізми соціально-правової держави.</p> <p>Правосвідомість та правовий нігілізм.</p>	6
ДРН 1 ДРН 2	<p>9. Проблеми філософсько-правової онтології і гносеології</p> <p>Специфіка правової онтології в порівнянні з філософською онтологією. Зміст правової онтології, її місце в системі філософії права.</p> <p>Право, правовідносини, правосвідомість на різних етапах історичного процесу. Особливості взаємодії і відносна самостійність правосвідомості та суспільного буття. Буття соціуму і буття права.</p> <p>Сутність гносеологічного та епістемологічного аспекту філософсько-правових досліджень. Основні проблеми правової гносеології. Специфіка права як об'єкта теоретичного дослідження. Соціально-історичні аспекти пізнання права. Загальносоціальні та національні особливості пізнання права. Елементи гносеологічної структури права. Рівні гносеології права: загальноправовий, міжнародний, галузевий.</p>	68
ДРН 1 ДРН 2	<p>10. Проблеми філософсько-правової антропології та аксіології</p> <p>Цінність як центральне поняття філософської аксіології.</p> <p>Правова аксіологія: історія виникнення, основні поняття та принципи. Основні типи сучасних аксіологічних концепцій, їхній вплив на розуміння природи права: 1) аксіологічний онтологізм і трансценденталізм; 2) аксіологічний плюралізм і</p>	6

Шифр ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, годин
	релятивізм; 3) напрямок "помірного релятивізму цінностей". Право як утвердження цінностей в життя суспільства. Антропологічні основи права. Концепція множинності сутності людини та її наслідки. Відособлення особистості від суспільства в процесі його розвитку як першоджерела права. Людиномірність права. Гуманізм як принцип права. Право і воля людини як її влада над собою, своїми почуттєвими потягами та бажаннями. Структура особистості. Правовий суб'єкт	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3	1. Основні філософсько-правові вчення Стародавнього світу, Середньовіччя та Нового часу	9
	2. Основні концепції філософії права ХХ–ХХІ ст.	9
	3. Сутність та поняття права. Правовий синтез рівності, свободи і справедливості. Основні типи праворозуміння	8
	4. Природне право і позитивне право. Права людини і права громадянина	9
	5. Право і закон. Філософсько-правові концепції співвідношення права і держави. Поняття правової держави	8
	6. Проблеми філософсько-правової онтології і гносеології	8
	7. Проблеми філософсько-правової антропології та аксіології	8
	УСЬОГО:	120

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час диференційованого заліку за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	- Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному	- Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>- Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;</p> <ul style="list-style-type: none"> - - чиста; - - ясна; - - точна; - - логічна; - - виразна; - - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	- Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	- Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати 	<ul style="list-style-type: none"> - Відмінне володіння компетенціями автономності та відповідальності: - 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - - здатність до роботи в команді; - - контроль власних дій; - 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - - самостійність під час виконання поставлених завдань; - - ініціативу в обговоренні проблем; - - відповідальність за взаємовідносини; - 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - використання професійно-орієнтованих навичок; - - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - - володіння всіма видами навчальної діяльності; - 4) здатність до подальшого навчання з високим 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
навчання із значним ступенем автономії	рівнем автономності, що передбачає: - - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - - самостійність оцінних суджень; - - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: мультимедійна установка.
Дистанційна платформа Moodle.
Microsoft Teams.

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Макушев П.В., Торяник В.М. Філософія та соціологія права (в схемах та визначеннях). Підручник. –К.: Видавничий дім "Гельветика", 2020.
2. Герберт Х. Поняття права. - К.: КНТ, 2021. – 384 с.
3. Філософія права. Підручник / за редакцією О. Г. Данильяна. - К : Право, 2017. - 208 с.
4. Бобровник С. В.. Загальна теорія права. – Од.:Юрінком Інтер, 2021. – 576 с.
5. Баумейстер А.О. Філософія права: Навчальний посібник / А.О. Баумейстер. – К: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010.

Додаткова література

1. Бачинін В. А., Панов М. І. Філософія права: Підручник. – К. : Видавничий дім - ІНЮРЕ, 2006.
2. Біленчук П.Д. Філософія права: Навчальний посібник / П.Д. Біленчук, В.Д. Гвоздецький, С.С. Сливка. – К.: Атіка, 1999.
3. Данильян О.Г. Філософія права: Підручник / О.Г. Данильян. – Харків, 2014.
4. Кузнецов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: Навчальний посібник В.І. Кузнецов. – К.: ПЦ «Стилос»: ПЦ «Фоліант» 2003.

5. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2017.
6. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації / Андреев Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В, Павлишин О. В. Вид. 2-е, перероб. та доп. – К. : НАВС, 2013.
7. Філософія права: проблеми і підходи / За загальною редакцією П.М.Рабіновича. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2005.
8. Гегель Г.В.Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство. – К.: Юніверс, 2000.
9. Фуллер Лон Л. Мораль права. К.: Сфера, 1999.
10. Ципеліус Р. Філософія права / пер. з нім. Є. М. Причепій [та ін.]. – К.: Тандем, 2000

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія права»
для бакалаврів освітньо-професійної програми «Філософія»
спеціальності 033 Філософія

Розробник:

Халапсіс Олексій Владиславович

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19